

Anatomi eğitimi hakkında Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi

Evaluation of Medical and Health Sciences Faculty student opinions on Anatomy education

Fatma MUTLU ÇAMLİ^{1,*}, Hilal IRMAK SAPMAZ¹, Abdulkerim KASAP²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tıp Fakültesi

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Öz

Amaç: Bu çalışmada Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin Anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerini değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamıza 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde anatomi eğitimi alan tıp fakültesi birinci sınıf (Tıp I) ve ikinci sınıf (Tıp II) öğrencileri ile Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik birinci sınıf (Ebelik I) öğrencilerini dahil ettik. Her sınıf için 49 olmak üzere toplam 147 gönüllü öğrenciye 28 soruluk anket uyguladık.

Bulgular: Tıp I'lerin %77,55'i, Tıp II'lerin %38,78'i, Ebelik I'lerin %85,71'i anatomi dersine ilgili olduklarını belirtti. Maket üzerinde çalışmanın anatomi öğrenmede etkili olduğunu Tıp I'lerin %79,59'u, Tıp II'lerin %75,51'i, Ebelik I'lerin %97,96'sı ifade etti. Tıp I'lerin %69,39'u, Tıp I'lerin %71,43'ü, Ebelik I'lerin %89,90'u kadavra üzerinde çalışmanın anatomi öğrenmede etkili olduğunu bildirdi. Kadavra eğitimine ayrılan sürenin yeterliliği hakkında en fazla oranda Tıp II'lerde olumsuz görüşe rastlandı.

Sonuç: Anatomi eğitimi ile ilgili teorik ders sürelerinin aynı şekilde devam etmesi, uygulama ders saatlerinin daha fazla olması, maket sayılarının ve kadavra eğitimine ayrılan sürenin artırılması yönünde düzenlemeler yapılması gerektiği görüşüne ulaştık.

Anahtar Kelimeler: Anatomi eğitimi, anket, ebelik, öğrenci, tıp

Abstract

Objective: In this study, we aimed to evaluate the opinions of the students of the Faculty of Medicine and the Faculty of Health Sciences about anatomy education.

Material and Methods: In our study, we included first-year (Medicine I) and second-year (Medicine II) students of the Faculty of Medicine and first-year (Midwifery I) students of the Faculty of Health Sciences, who received anatomy education at Tokat Gaziosmanpaşa University in the 2023-2024 academic year. We administered a 28-question questionnaire to 147 volunteer students, 49 for each class.

Results: 77.55% of Medicine I, 38.78% of Medicine II and 85.71% of Midwifery I students stated that they were interested in Anatomy course. 79.59% of Medicine I, 75.51% of Medicine II and 97.96% of Midwifery I students stated that working on a model was effective in learning anatomy. 69.39% of Medicine I, 71.43% of Medicine I, 89.90% of Midwifery I reported that working on cadavers was effective in learning anatomy. The most negative opinions about the adequacy of the time allocated to cadaver training were found in Medicine II students.

Conclusion: We reached the opinion that theoretical course hours related to anatomy education should continue in the same way, practical course hours should be more, the number of models should be increased and the time allocated to cadaver training should be increased.

Keywords: Anatomy education, medicine, midwifery, student, survey

Giriş

Anatomi; insan vücudunun yapısını, vücudu oluşturan organları, organların oluşturduğu sistemleri ve bunlar arasındaki ilişkiyi detaylı şekilde inceleyen eski bir bilim dalıdır. Anatomi eğitimi tıp, diş hekimliği, eczacılık ve sağlık bilimleri fakültelerinin temel derslerindedir (1). Anatomi dersi sağlık alanında eğitim alan tüm öğrencilerin temel ve klinik derslerinin çoğunda ve mesleklerinde başarılı olmaları açısından çok önemlidir (2).

Eğitimin tüm alanlarında olduğu gibi anatomi eğitimi de sıradanlaştırılmamalı, zamanla kullanılan eğitim modelleri değiştirilmeli ve döneme uygun şekilde iyileştirilerek geliştirilmelidir (3). İdeal anatomi eğitiminin nasıl oluşturulacağı konusunda ülkemizde olduğu gibi tüm dünyada tıp fakültelerinde ve sağlık bilimleri fakültelerinde ortak bir karar verilememiştir (1). İyileştirme ve geliştirme amacıyla çeşitli çalışmalar yapılarak zamanla alışlagelen eğitim modeli ve programları terk edilmiştir. Ancak bu durum bazı uyum sorunlarını da beraberinde getirmiş ve net bir sonuca varılamamıştır (3). Ders programlarını belirlerken teorik ve pratik derslerin saat ve içerik olarak uyumu ön planda olmalıdır. Bununla birlikte gerek plastik modeller üzerinden gerekse kadavra başı uygulamalarda verilen eğitimlerin öğrencilerde nasıl bir etki oluşturduğu incelenmelidir. Ayrıca öğrencilerin anatomi eğitimi ile ilgili görüş ve düşünceleri de yol gösterici olacaktır (4).

Çalışmamızda Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin mevcut anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerini anket yaparak değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmamız Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylandı (Tarih: 18.01.2024 ve İzin no: 24-KAEK-017). Çalışma süresince etik kurallara uyuldu. Çalışmaya 2023-2024 eğitim öğretim yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I (Tıp I) ve Dönem II'den (Tıp II) 49'ar öğrenci ile Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü birinci sınıftan (Ebelik I) 49 öğrenci dahil edildi. Öğrencilere çalışma hakkında açıklama yapıldı ve katılmaya gönüllü olanlardan onam formu alındı.

Öğrencilerin almış oldukları anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerini anket yöntemiyle bildirmeleri istendi. Anketlere verilen yanıtların güvenilir olması için öğrencilerin ad, soyad, cinsiyet ve okul numaralarına yer verilmedi. Öğrencilerden yaş, bölüm ve sınıflarını yazmaları istendi. Ankette bulunan 28 soruda "katılmıyorum", "kısmen katılıyorum" ve "katılıyorum" seçenekleriyle oluşturulmuş üçlü likert tipi soru kalıbı kullanıldı. Her soru için sadece bir tanesini işaretlemeleri istendi. Cevaplar Microsoft Excel uygulamasına girildi. Excel formülleri kullanılarak, her bir cevabın yüzdelik oranı hesaplandı. Anket sonuçları sayı ve yüzdelik dağılım cinsinden değerlendirildi. Çıkan yüzdelik hesaplardaki yoğunluğa göre bir karşılaştırma planlandı.

Bulgular

Katılımcıların yaş ortalaması Tıp I'de 18,40, Tıp II'de 20,34 ve Ebelik I'de 18,93 yıl idi. Grupların yaşa göre dağılımı Tablo 1'de verildi. Tablo 2'de öğrencilerin anketteki sorulara verdikleri yanıtların sayı ve yüzde dağılımları sunuldu.

Tablo 1. Grupların yaşa göre dağılımı

YAŞ	TIP I (n=49)(%)	TIP II (n=49)(%)	EBELİK I (n=49)(%)
18	31(%63,27)	0	16(%32,65)
19	16(%32,65)	14(%28,57)	20(%40,82)
20	2(%4,08)	17(%34,69)	13(%26,53)
21	0	7(%14,29)	0
22	0	9(%18,37)	0
23	0	2(%4,08)	0

Tablo 2. Öğrencilerin anketteki sorulara verdikleri yanıtların sayı ve yüzde dağılımları

SORULAR	TIP1			TIP2			EBELİK		
	Katılmıyorum n(%)	Kısmen Katılıyorum n(%)	Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kısmen Katılıyorum n(%)	Katılıyorum n(%)	Katılmıyorum n(%)	Kısmen Katılıyorum n(%)	Katılıyorum n(%)
Anatomi dersine karşı ilgiliyim.	3(6,12)	8(16,33)	38(77,55)	7(14,29)	23(46,94)	19(38,78)	2(4,08)	5(10,20)	42(85,71)
Aldığım anatomi eğitimi hakkında görüşlerimi açıkça ifade edebiliyorum.	6(12,24)	18(36,73)	25(51,02)	9(18,37)	20(40,82)	20(40,82)	0(0,00)	13(26,53)	36(73,47)
Dönem başında ders içeriği ve amaçları açıkça belirtildi.	4(8,16)	13(26,53)	32(65,31)	8(16,33)	12(24,49)	29(59,18)	0(0,00)	3(6,12)	46(93,88)
Dersle ilgili kaynaklara (kitap, atlas) rahatlıkla ulaşabiliyorum.	3(6,12)	13(26,53)	33(67,35)	2(4,08)	10(20,41)	37(75,51)	5(10,20)	13(26,53)	31(63,27)
Teorik ders sürelerinin artırılması gerekiyor.	25(51,02)	19(38,78)	5(10,20)	29(59,18)	13(26,53)	7(14,29)	30(61,22)	17(34,69)	2(4,08)
Teorik ders sürelerinin azaltılması gerekiyor.	26(53,06)	17(34,69)	6(12,24)	21(42,86)	19(38,78)	9(18,37)	33(67,35)	13(26,53)	3(6,12)
Teorik derslere ayrılan süre yeterliydi.	5(10,20)	18(36,73)	26(53,06)	6(12,24)	26(53,06)	17(34,69)	0(0,00)	8(16,33)	41(83,67)
Teorik derslerde görsel araçlar iyi kullanıldı.	5(10,20)	20(40,82)	24(48,98)	9(18,37)	22(44,90)	18(36,73)	2(4,08)	7(14,29)	40(81,63)
Uygulama ders sürelerinin artırılması gerekiyor.	13(26,53)	8(16,33)	28(57,14)	10(20,41)	13(26,53)	26(53,06)	5(10,20)	10(20,41)	34(69,39)
Uygulama ders sürelerinin azaltılması gerekiyor.	34(69,39)	10(20,41)	5(10,20)	35(71,43)	10(20,41)	4(8,16)	47	1(2,04)	1(2,04)
Uygulama derslerine ayrılan süre yeterliydi.	13(26,53)	24(48,98)	12(24,49)	16(32,65)	24(48,98)	9(18,37)	20(40,82)	19(38,78)	10(20,41)
Uygulama dersinde kullanılan maketlerin sayısı yeterliydi.	28(57,14)	18(36,73)	3(6,12)	31(63,27)	9(18,37)	9(18,37)	1(2,04)	16(32,65)	32(65,31)
Maket üzerinde çalışmak anatomiye öğrenmede etkilidir.	1(2,04)	9(18,37)	39(79,59)	3(6,12)	9(18,37)	37(75,51)	0(0,00)	1(2,04)	48(97,96)
Maket üzerinde çalışmak teorik dersi anlamama kolaylaştırdı.	1(2,04)	8(16,33)	40(81,63)	4(8,16)	13(26,53)	32(65,31)	0(0,00)	2(4,08)	47(95,92)
Anatomi uygulama derslerine çalışmayı seviyorum.	5(10,20)	15(30,61)	29(59,18)	8(16,33)	20(40,82)	21(42,86)	0(0,00)	7(14,29)	42(85,71)
Uygulama derslerinde 1 grupta en fazla 15 öğrenci olmalı.	0(0,00)	15(30,61)	34(69,39)	6(12,24)	4(8,16)	39(79,59)	2(4,08)	9(18,37)	38(77,55)
Uygulama dersinden önce teorik derse katılmak anlamama kolaylaştırıyor.	1(2,04)	5(10,20)	43(87,76)	3(6,12)	12(24,49)	34(69,39)	0(0,00)	2(4,08)	47(95,92)
Kadavra üzerinde çalışmak anatomiye öğrenmede etkilidir.	2(4,08)	13(26,53)	34(69,39)	3(6,12)	11(22,45)	35(71,43)	1(2,04)	4(8,16)	44(89,80)
Kadavra eğitimine ayrılan süre yeterliydi.	21(42,86)	26(53,06)	2(4,08)	25(51,02)	17(34,69)	7(14,29)	13(26,53)	20(40,82)	16(32,65)
Kadavradan eğitim maketlerinden eğitime göre daha faydalıydı.	7(14,29)	25(51,02)	17(34,69)	10(20,41)	26(53,06)	13(26,53)	3(6,12)	16(32,65)	30(61,22)
Anatomi dersine yoklama şartı olduğu için katılıyorum.	26(53,06)	16(32,65)	7(14,29)	19(38,78)	18(36,73)	12(24,49)	41(83,67)	2(4,08)	6(12,24)
Anatomi dersinde yoklama alınmasa da katılırım.	2(4,08)	14(28,57)	33(67,35)	6(12,24)	16(32,65)	27(55,10)	3(6,12)	7(14,29)	39(79,59)
Anatomi dersini zaman kaybı olarak görüyorum.	44(89,80)	5(10,20)	0(0,00)	43(87,76)	4(8,16)	2(4,08)	49(100,00)	0(0,00)	0(0,00)
Anatomi dersi diğer derslerle bağlantı kurmama yardımcı olmaktadır.	1(2,04)	26(53,06)	22(44,90)	5(10,20)	14(28,57)	30(61,22)	1(2,04)	4(8,16)	44(89,80)
Anatomi dersi seçmeli ders olsa tercih ederim.	4(8,16)	19(38,78)	26(53,06)	9(18,37)	18(36,73)	22(44,90)	8(16,33)	14(28,57)	27(55,10)
Konuları daha iyi anlamak için internet ortamında bulunan anatomi eğitim videolarını izlemeyi faydalı buluyorum.	4(8,16)	9(18,37)	36(73,47)	5(10,20)	10(20,41)	34(69,39)	2(4,08)	16(32,65)	31(63,27)
Anatomi dersinin klinik stajlarımızdan önce üst sınıflarda hatırlatıcı olarak tekrar özet şeklinde verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1(2,04)	8(16,33)	40(81,63)	4(8,16)	5(10,20)	40(81,63)	0(0,00)	10(20,41)	39(79,59)
Anatomi dersi mesleki olarak neleri bilmem gerektiğini anlamama yardım etti.	1(2,04)	10(20,41)	38(77,55)	3(6,12)	18(36,73)	28(57,14)	0(0,00)	2(4,08)	47(95,92)

Tartışma

Anatomi dersi, başta tıp fakülteleri olmak üzere tüm sağlık bölümlerinde hem teorik hem de uygulama şeklinde verilmekte olan, yoğun içerikli ve öğrenci merkezli temel derslerdendir. Bu nedenle öğrencilerin geri bildirimlerini almak önemli bir yer tutmaktadır. Biz de çalışmamızda Tıp Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü öğrencilerinin anatomi dersi ile ilgili görüşlerini değerlendirerek uygulanan eğitim modeli, ders programları, teorik ve uygulama dersleri konusunda gerekli iyileştirme ve geliştirmeleri sağlamayı planlamaktayız.

Literatür tarandığında anatomi eğitimi hakkındaki öğrenci görüşlerini değerlendiren çalışmaların çoğunluğunun tıp fakültelerinde yapıldığı dikkat çekmektedir (3,6). Ayrıca sadece sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri üzerinde uygulanan çalışmalar da vardır (1, 2, 7). Bizim çalışmamızın iki ayrı fakülte öğrencilerinin görüşlerini kıyaslayarak yansıttığı için önem arz ettiğini düşünmekteyiz.

Tıp I'lerin Tıp II'lere göre anatomi dersine karşı daha "ilgili" oldukları belirlendi. Ebelik I'de ise ilgi çok daha yüksek idi. Anatomi dersine "kısmen ilgili" olduklarını en çok Tıp II öğrencileri bildirdi. Bunu sırası ile Tıp I ve Ebelik I takip etmekte idi. Mutluay ve ark. (2020)'nın yaptıkları çalışmada "Anatomi dersine karşı ilgiliyim" ifadesine ebelik öğrencilerinin bizim sonuçlarımızdan çok daha düşük oranda (%58,8) katıldığı rapor edilmiştir (1).

Tıp I'lerin yarısından çoğu (%51,02), Tıp II'lerin ortalama %40'ı ve Ebelik I'lerin yaklaşık dörtte üçü Anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerini ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebildiklerini belirtmişlerdir. Uygur ve ark. (2013)'nin yaptıkları çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin aynı soruya %74,7'sinin katıldığı görülmüştür. Öğrenciler %89,6 oranında anatomi dersini zaman kaybı olarak görmediğini belirtmiştir (8). Mutluay ve ark. (2020) ise ebelik öğrencilerinin aynı soruya yarısından fazlasının (%56,3) katıldıklarını rapor etmişlerdir ve %93,8 oranında öğrencinin ise anatomi dersini zaman kaybı olarak görmediği belirtilmiştir (1).

Çalışmamızda Tıp I'lerin ve Tıp II'lerin çok yüksek oranda (%89,80/%87,76); Ebelik I'lerin ise tamamının anatomi dersini zaman kaybı olarak görmedikleri izlenmiştir. Bu farklılığın tıp fakültesi öğrencilerine henüz uzmanlaşacakları alanın değil de tüm konuların detaylı olarak anlatılmasından ancak Ebelik öğrencilerine kendi meslek alanlarındaki konuların daha detaylı, tüm konuların ise daha genel verilmesinden kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz.

Ebelik I'lerin çoğunluğunun dönem başında ders programının işleyişi ve dersin verilmesindeki hedeflerin anlatılmasından dolayı memnun oldukları tespit edilmiştir. Bunu azalan oranla Tıp I ve Tıp II'lerin takip ettiği gözlenmiştir. Her eğitim-öğretim yılı başında fakültelerimizin ders programları üniversitemizin internet sayfasında duyurulmaktadır. Öğrencilere hangi konuların hangi öğretim görevlileri tarafından verileceği, uygulama derslerinin kaç saat yapılacağı ve hangi grupların ne şekilde derse katılacağı bilgisi açıktır. Buna rağmen bazı öğrencilerin içerikleri bilmemelerinin henüz eğitimlerinin ilk yıllarında olmalarından ve bu nedenle sayfayı tam olarak incelemediklerinden kaynaklanabileceği kanaatindeyiz.

Tüm gruplarımızdaki öğrenciler, birbirlerine yakın ve yüksek yüzdeler ile öğretim görevlilerinin derste anlattıkları sunumlara ek olarak farklı kaynaklara (kitap, atlas) ulaşabildiklerini ifade etmişlerdir. Böylelikle birden fazla kaynağa ulaşmada zorluk yaşamadıklarından ve anlamalarını pekiştirdiklerinden dolayı mutlu oldukları belirlenmiştir. Sonuçlarımızla benzer şekilde Uygur ve ark. (2013) tıp fakültesi öğrencileri ve Mutluay ve ark. (2020) da ebelik öğrencileri yüksek oranda derslerle ilgili kaynaklara ulaşabildiklerini rapor etmişlerdir (1). Veriler günümüzde anatomi dersi ile ilgili kaynaklara rahatlıkla erişilebildiğini göstermektedir. Ancak anket sonuçları dikkate alındığında bu kaynakların hem sayı hem de kalite açısından artırılması öngörülmektedir.

Çalışmamızda Tıp I ve II'lerin yaklaşık yarısının teorik ve uygulama ders süresini yeterli buldukları,

yine aynı orandaki öğrencinin uygulama ders süresinin arttırılması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Bu oran Ebelik I grubunda daha yüksek bulunmuştur. Bu farklılığın ebelik öğrencilerinin yıllık ders programlarında tıp fakültesi öğrencilerine göre daha az anatomi uygulama saatinin yer almasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz.

Çalışmamızda anatomi teorik dersinin resim, video gibi görsel açıdan zenginleştirilerek öğretilmesinden sırasıyla; Ebelik I, Tıp I ve Tıp II'lerin memnun oldukları görülmüştür. Ebelik I'lerin bu soruya tıp fakültesi öğrencilerine göre oldukça yüksek bir yüzde ile katıldıkları dikkat çekmiştir. Bu farklılığın nedeni tıp fakültesi öğrencilerinin anatomik yapıları daha detaylı ve üç boyutlu hayal edebilmeyi istedikleri ancak sunum görsellerini yetersiz bulmaları olabilir. Ebelik I'lerin uygulama dersleri tıp fakültesi öğrencilerine göre daha az olduğundan teorik derslerde de görsel açıdan zenginleştirilmiş kaynakların kullanılması öğrenci görüşlerindeki olumlu oranı arttırmış olabilir. Acuner ve ark. (1999)'nın yaptığı çalışmada öğrencilerin %45,19'unun görsel ve işitsel araçları iyi kullandıklarını, %54,81'inin ise bu araçları yeterince kullanmadıkları ortaya konmuştur (6).

Çalışmamızda Tıp I ve Tıp II'ler yakın, Ebelik I'ler ise diğer iki sınıftan da fazla bir yüzde ile(%97,96) anatomi eğitimi uygulama derslerinde maketin önemini ve faydasının göz ardı edilemeyeceğini belirtmişlerdir. Tıp I ve Tıp II'lerin uygulama dersinde kullanılan maket sayısından memnun olmadıkları; Ebelik I'lerin maket sayısı ile ilgili herhangi bir memnuniyetsizlik belirtmedikleri dikkat çekmiştir. Tıp fakültesi ve ebelik öğrencilerinin uygulama ders yükünün birbirinden farklı olması bu durumun nedeni olabilir. Ancak anatomi öğrenmede maketin etkili olduğu konusunda öğrencilerin hemfikir oldukları gözlenmiştir. Uygur ve ark. (2013)'nin yaptıkları çalışmada da tıp fakültesi öğrencilerinin %59,5'inin maket sayısını yeterli görmedikleri belirtilmiştir (8).

Uygulama derslerinde grupta fazla öğrenci olmaması konusunda tıp fakültesi öğrencileri ve

ebelik öğrencileri aynı fikre sahiplerdi. Farklı fakülte öğrencilerinin ortak kanaate sahip olmalarının sınıflarda öğrenci sayısının fazla olmasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz.

Arı ve ark. (2003)'nin çalışmasında öğrencilerin %94,6'sının kadavra eğitiminde 5-9 arasında öğrencinin bulunmasını destekledikleri ve az kişinin derse katılmasının uygulama ders kalitesini arttıracığı rapor edilmiştir (3). Bizim sonuçlarımız da Arı ve ark. ile uyumlu idi. Anatomi eğitiminde kadavranın etkili olduğu fikrine katılım azalan oranla Ebelik I, Tıp II ve Tıp I şeklinde sıralanmaktaydı. Böylelikle öğrenciler için anatomi eğitiminde maket kadar kadavra görmenin de oldukça yararlı olduğu kanaatine varılmıştır. Tıp I ve Tıp II'lerin kadavra eğitimine ayrılan süreden memnun olmadıkları; Ebelik I'lerde memnuniyetin kısmen daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızda tüm bölümlerin kadavrasız anatomi eğitimini eksik buldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Arı ve ark.(2003)'nin yaptıkları çalışmada da öğrencilerin büyük kısmı anatomi eğitiminin kadavrasız olmayacağı konusunda hemfikirdir. Bu sonuç da bizim çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Kadavradan öğrenilen konunun maketten öğrenilen konuya göre daha akılda kalıcı olduğu konusunda Tıp I'ler ve Tıp II'lerin ortak fikirde olduğu, Ebelik I'lerin kadavra eğitimini tıp fakültesi öğrencilerine göre daha az görmelerine rağmen uygulama dersi için kadavrayı ön planda tuttıkları görülmüştür. Sağlık bilimleri fakültelerinde anatomi dersleri bir yıl boyunca verilmektedir. Tıp fakültelerinde ise 2 yıl boyunca ve haftalık ders saati olarak da fazla anlatılmaktadır. Bölümler arasında kadavra eğitimine ilgideki farkın sebebi ebelik öğrencilerinin görece az zamanda daha çok bilgi edinmek istemeleri olabilir.

Çalışmamızda bölüm ve sınıfların derslere devamsızlık kaygısı olmadan katılım oranları yakındır. Tıp II'lerin bu ifadeye biraz daha düşük bir yüzdeyle katılmalarının sebebi verilen eğitimde tüm sistemlerin detaylı anlatılması ancak öğrencilerin

seçecekleri branşların daha spesifik olması şeklinde yorumlanabilir. Farklı bölümlerdeki katılımcıların yüksek yüzdeler ile anatomi dersini zaman kaybı olarak görmedikleri gözlenmiştir. Yoklama şartı olmasa da derse katılacaklarını belirtenlerin sayısı daha yüksek olarak belirlenmiştir.

Anatomi dersi diğer derslerle bağlantı kurarak hem kendi bölümlerinde hem de diğer klinik derslerle bağlantı kurmada yardımcı olmaktadır. Bu konuda ankette yöneltilen soruya Tıp I'lerin yarısından fazlasının(%53,06) kısmen katıldığı, Tıp II'lerin yarısından fazlasının (%61,22) ve Ebelik I'lerin ise çok yüksek bir oranda(%89,80) katıldığı ortaya çıkmıştır. Anatomi dersinde öğrenilen bilgileri meslek hayatında aktif olarak kullanacaklarını düşünceleri nedeniyle yöneltilen soruya azalan sırayla Ebelik I, Tıp I ve Tıp II şeklinde ile katıldıkları görülmüştür. Tıp fakültesi öğrencileri henüz seçecekleri uzmanlık alanının eğitimine başlamamış olduklarından, ebelik öğrencileri ise seçimlerini baştan yapıp bu doğrultuda dersler aldıklarından bölümler arasında görüş farklılıkları olabileceğini düşünüyoruz.

Uygur ve ark.(2013)'nın çalışmasında "Aldığım anatomi eğitiminin mesleki hayatımda önemli bir katkı sağlayacağını düşünüyorum." sorusuna bizim sonuçlarımızdan daha yüksek (%74,2) katılım rapor edilmiştir (8). Bizim sonuçlarımız öğrencilerin anatomi dersinin diğer derslerle bağlantı kurmada önemli bir görev üstlendiğini ispat eder niteliktedir.

Çalışmamızda mevcut müfredat dışında seçmeli anatomi dersi sunulduğunda öğrenciler tarafından ilgi görüp görmeyeceğini tespit etmek üzere soru sorulmuştur. Tıp I'lerin ve Ebelik I'lerin yarısından fazlasının, Tıp II'lerin yaklaşık yarısının seçmeli anatomi dersi tercih etmek istedikleri görülmüştür. Tıp I ve Ebelik I öğrencilerinin benzer şekilde düşüncelerinin nedeni Tıp II'lerden daha az yoğunlukta anatomi ders programına sahip olmaları şeklinde yorumlanabilir.

Anatomi dersini öğrenmede günümüz koşullarında internet ortamında çeşitli videolar yer almaktadır.

Çalışmamızdaki tüm grupların internet kaynaklarını aktif şekilde kullanarak çeşitli görsel kaynaklardan çalışmayı sevdiğikleri görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin eğitim açısından internet ortamından iyi bir şekilde faydalandıkları ortaya çıkmıştır. Ögetürk ve ark. (2003)'nın yaptığı çalışmada "Anatomi öğrenmenin en iyi yolu nedir?" sorusunu öğrenciler %81,6 gibi yüksek bir oranla laboratuvarında masa sorumlusunu izlemek şeklinde yanıtlamışlardır. Bu çalışmada yer alan bilgisayarda CD ile çalışmak ifadesi yalnızca %14,5 şeklinde tercih edilmiştir. Bu farklılığın nedeni Ögetürk ve ark. (2003)'nin yaptığı çalışmanın 2003 yılında yapılmış olup günümüze göre o yıllarda internet kaynaklarının çeşitliliğinin ve ulaşım imkanının daha az olması düşünülebilir (4).

Öğrencilere üst sınıflara geçildiğinde klinik stajlara başlamadan hemen önce hatırlatıcı olarak özet şeklinde anatomi dersi verilmesinin faydalı olabileceği fikrine Tıp I ve Tıp I öğrencilerinin oldukça yüksek ve eşit bir yüzde ile, Ebelik I'lerin ise daha düşük yüzde ile katıldıkları görülmüştür. Uygur ve ark. (2013)'nin yaptıkları çalışmada "Anatomi dersi ileriki yıllarda hatırlatıcı olarak klinik derslerle birlikte tekrar verilmelidir." ifadesine %70,9'unun katıldığı görülmüştür (8). Anatomi dersinin klinik bilgilerle pekiştirilerek verilmesinin meslek hayatında kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerimizin anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerini değerlendirmek amacıyla yaptığımız bu anket çalışmasında öğrencilerin genel olarak benzer fikirde oldukları sonucuna varılmış olup; uygulama ders saatlerinin, kadavra ders saatlerinin ve maket sayılarının artırılması gerektiği, teorik ders sayısının yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Yaptığımız çalışmanın literatürdeki diğer kaynaklardan bir farkı, kadın-erkek şeklinde cinsiyet açısından bir değerlendirmeye tabi tutulmamasıdır. Ayrıca çalışmamız hem Tıp Fakültesi öğrencilerini hem de Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik öğrencilerini dahil etmesi açısından oldukça güçlü ve farklı kılmıştır. Literatürdeki

makaleler incelendiğinde daha sınırlı şekilde ya tıp fakültesi öğrencilerini kendi içinde ya da sağlık bilimleri fakültesindeki bölümleri dahil ettikleri görülmüştür.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemektedir.

Finansman: Herhangi bir kurum veya kuruluştan finansman desteği alınmamıştır.

Etik Beyan: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan onay alınmıştır (Tarih: 18.01.2024 ve İzin no: 24-KAEK-017).

Yazarların katkıları: Tüm yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Kaynakça

1. Mutluay ŞD, Açıkgoz A. Öğrenci ebe ve hemşirelerin anatomi eğitimi hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi. 2020;10(2):201-208.
2. Sarğın GC, Baydar CY, Çakmak G. Van YYÜ SHMYO Anatomi Dersi Hakkındaki Öğrenci Görüşlerinin Tanımlanması. Ejons International J. 2022; 6(21):157-167.
3. Arı İ, İrgil E, Kafa İM, Şendemir E. Bir anket çalışması: anatomi eğitimi ve öğrencilerin düşünceleri. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg. 2003; 29(2): 15-18.
4. Ögetürk M, Kavaklı A, Kuş İ, Songur A, Zararsız İ, Sarsılmaz M. Tıp Öğrencileri Nasıl Bir Anatomi Eğitimi İstiyor? Tıp Eğitimi Dünyası. 2003; 10(10).
5. Çetkin M, Turhan B, Bahşi İ, Kervancıoğlu P. Tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri. Gaziantep Med J. 2016; 22(2): 82-88.
6. Acuner AM, Yalçın M, Ersoy M, Tekdemir İ, Ersoy F. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi dersine ilişkin öğretme-öğrenme sürecinin değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası. 1999; 52(4).
7. Bolatlı G. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin anatomi dersi hakkındaki düşünceleri. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2021;30(4):238-244.
8. Uygur R, Çağlar V, Topçu B, Aktaş S, Özen O. Anatomi eğitimi hakkında öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. International Journal of Basic and Clinical Medicine. 2013;1(2):94-106.